

תקופת היובש

הרכב המנה ורמת ההזנה

ברשימה קודמת (משק הבקר והחלב 350, פברואר 2011) זנו במדיניות היובש ובהשפעה של מדיניות היובש על פעילות השחלות, הביוץ והפוריות בתחלובה העוקבת. על מנת שמדיניות היובש המוצעת תוכל להצליח, חייבים להגיש לפרות מנה מתאימה, לתאם את רמת ההזנה ולאפשר תנאי ממשק שיביאו את כל המהלך לפתרון הרצוי, שהוא שיפור הפוריות ללא פגיעה בייצור.

בעיקר בעגלות. תרכיזי ויטמינים הרצויים ליבשות מכילים, בנוסף לויטמינים ושלה המינרלים החיוניים, גם ניאצין מקבוצת ויטמין B וכן תוספי מזון כמו אומניגן ומינרלים אורגניים. המשקים שעברו לשימוש בתרכיזים אלו מדווחים על צמצום ניכר בתחלואת ההמלטה.

על מנת שיישמר יחס נכון בין הסידן לזרחן מוצע לא להשתמש במזונות עתירי זרחן כמו סובין ואפילו גלוטן פיד וחמניות. מקורות החלבון הטובים ביותר לפרה היבשה הם הסויה, אבל יותר מכך, הלפתית שהיא עשירה במיוחד בכולין (כולין הוא ויטמין B שמשתתף בתהליך חילוף החומרים בכבד).

מקורות האנרגיה הרצויים הם הגרעינים בדגש על תירס טחון דק ובשילוב עם שעורה, רצוי לחוצה היטב.

המזון הגס יכיל תמיד תחמיץ חיטה ברמה שתהיה, לפחות מחצית המזון הגס ואילו היתר יהיה שילוב של חציר דגן וקש חיטה. הקש נועד לעזור בוויסות צריכת המזון.

משך היובש יהיה כמוצג ברשימה מחוברת 350 וינוע בין 220 ל-232 ימי היריון לפרות הבוגרות (מוקדם יותר לפרות רזות וההפך לשמנות), המבכירות יקבלו כ-5 ימי יובש נוספים גם הם בדרוג לפי המצב הגופני. התוצאה שתתקבל תהיה משך יובש ממוצע של כ-50-54 יום וזה כאשר הפרות במצב גופני תקין ובמנה מאוזנת, יבטיח את התוצאה הרצויה. **ארגון קבוצות הפרות ביובש:** קבוצות גיל מבלי לערבב פרות ועגלות עד להמלטה, רצוי להחזיק קבוצות קטנות והומוגניות ללא זרימה בלתי פוסקת של פרות אל ומתוך הקבוצה, שטח מחייה גדול ככל האפשר, כולל שטח אבוס של 70-100 ס"מ לראש. משטח רביצה נקי ויבש ובצדו תא המלטה לביצוע ההמלטה, כאשר האירוע מתחיל.

בתא ההמלטה ניתן להחזיק כלוב פתוח עבור הוולד לזמן הקצר אחרי ההמלטה, כדי למנוע ניקה אבל תוך הגמעת כ-4 ליטר קולוסטריום כבר בשעה הראשונה, באם מצליחים. ■

מבנה המנה יהיה ברמה של כ-75% מזון סיבי (רצוי 80%) על מנת שהמנה עצמה תווסת את צריכת המזון. ראוי שצריכת המזון במנה המאוזנת, תהיה בתחום שבין 12 עד 13 ק"ג חומר יבש. במידה והמנה פחות נפחית צריך ללמוד לעבוד עם אבוסים ריקים ולהגביל צריכה. גישה זו מוצגת יפה במאמר שפורסם לאחרונה ע"י (N. A. Janovick et al. J. D. Sci 94:1385-1400 3.2011). נמצא כי כאשר ניתנת לפרות בתקופת היובש רמת אנרגיה גבוהה, יש עלייה בקטוזיס ובתחלואה מטבולית. הוותיקים, שעדיין איתנו, זוכרים את התקופה שבה נתנו לפרות היבשות רק חציר. מחלות מטבוליות כמעט ולא היו, אבל גם לא היה חלב ובעיקר קולוסטריום. ההמלצה כאן מנסה לאזן בין בריאות הפרה והייצור.

הוותיקים, שעדיין איתנו, זוכרים את התקופה שבה נתנו לפרות היבשות רק חציר. מחלות מטבוליות כמעט ולא היו, אבל גם לא היה חלב ובעיקר קולוסטריום. ההמלצה כאן מנסה לאזן בין בריאות הפרה והייצור

תכולות המנה ב-10 ק"ג חומר יבש מחושב יהיו: חלבון 13%-13.2%, א. נטו ברמה של כ-1.45 עד 1.46 מגה קל, סידן לא יעלה על 50 גרם והזרחן כ-40 ג', תרכיזי ויטמינים ייעודי ליבשות מועשר בוויטמין E למינון כולל של 100,000 יחב"ל ויטמין A ו-2,000 יחב"ל ויטמין E.

חשוב להקפיד על שיעור האשלגן במינון מרבי של כ-80 גרם, אבל עם דגש על מקור האשלגן. (נוכחות אשלגן בחציר חמורה יותר מזו שבתחמיץ עקב יכולות שונות של ספיגה לגוף). תמיד נזכור כי הסידן ובעיקר האשלגן הם הגורמים למופע קדחת חלב, אבל במנה לא מאוזנת גם לתחלואה מטבולית נוספת. חיוני לבדוק את רמת המלח, בעיקר בחציר, מאחר ומלח יחד עם אשלגן ועודף אנרגיה גורמים לבצקת עטין